

Handläggare
Kristina Börjeson
Telefon: 08-508 29 452

Till
Kommunstyrelsen

Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck 2018-2022

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck 2018-2022 godkänns enligt bilaga 1.
2. Stockholm Stadshus AB uppmanas att ge stadens alla bolagsstyrelser i uppdrag att genomföra programmet för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck enligt bilaga.

Ingela Lindh
Stadsdirektör

Annika Hjelm
Direktör för mänskliga rättigheter

Sammanfattning

I budget för 2015 anges att Stockholm stad ska ta fram och besluta om ett hbtq-program för staden.

Stadsledningskontorets förslag till program är ett styrdokument som stadens nämnder och bolagsstyrelser ska utgå från när de planerar och följer upp sitt arbete för att bättre nå visionen om Ett Stockholm för alla med fokus på hbtq-personers rättigheter. Programmet tydliggör inriktningen för arbetet och preciserar ett antal gemensamma fokusområden.

I programmets första del beskrivs vilka utmaningar som finns när det gäller hbtq-personers rättigheter och vad staden strävar efter inom området.

Den andra delen av programmet pekar ut fem fokusområden som är prioriterade för staden att arbeta med.

Övergripande inriktning

I Stockholm har alla samma möjlighet och makt att forma samhället och sina egna liv utan att begränsas av exkluderande normer kopplat till kön, könsidentitet, könsuttryck eller sexuell läggning.

Fokusområden

1. Våld, diskriminering och andra kränkningar mot hbtq-personer ska upphöra
2. Unga hbtq-personer ska ha lika rättigheter och möjligheter
3. Hbtq- personer ska ha likvärdigt stöd, omsorg och vård
4. Hbtq-personer ska ha likvärdig tillgång till kultur, idrott och fritid
5. Staden ska samverka med civila samhället för hbtq-personers lika rättigheter och möjligheter

Den tredje delen av programmet beskriver ansvarsfördelning och övergripande arbetssätt samt hur uppföljningen ska göras.

Bakgrund

I budget för 2015 anges att Stockholm stad ska ta fram och besluta om ett hbtq-program för staden.

Ärendet

Förslaget till program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck i Stockholms stad utgår från FN:s konventioner om mänskliga rättigheter och allmänna förklaring. Dessa utgör grunden för nationellt och internationellt skydd för homo-, bisexuella eller transpersoners och queera personers åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Sexuell läggning och könsidentitet är en integrerad del av varje enskild persons värdighet och mänsklighet och får inte utgöra grunden för diskriminering eller övergrepp.

Programmet är ett styrdokument för stadens nämnder och bolagsstyrelser och ska, så långt som möjligt, tillämpas i uppdrag som staden ger andra organisationer eller enskilda.

Programmet anger inte specifikt vilka nämnder och bolagsstyrelser som ska göra vad. Verksamheterna ska i sin ordinarie planering

själva konkretisera vilka aktiviteter de behöver genomföra inom utpekade fokusområden för att nå stadens mål.

I programmets första del beskrivs vilka utmaningar som finns när det gäller hbtq-personers rättigheter och vad staden strävar efter för att säkerställa att hbtq-personers rättigheter tillgodoses.

Den andra delen av programmet fastställer stadens övergripande inriktning med arbetet och pekar ut fem fokusområden som är prioriterade för staden att arbeta med. Utgångspunkt för fokusområdena är hbtq-personers livssituation och regeringens nationella strategi för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.

Övergripande inriktning

I Stockholm har alla samma möjlighet och makt att forma samhället och sina egna liv utan att begränsas av exkluderande normer kopplat till kön, könsidentitet, könsuttryck eller sexuell läggning.

Fokusområden

1. Våld, diskriminering och andra kränkningar mot hbtq-personer ska upphöra
2. Unga hbtq-personer ska ha lika rättigheter och möjligheter
3. Hbtq-personer ska ha likvärdigt stöd, omsorg och vård
4. Hbtq-personer ska ha likvärdig tillgång till kultur, idrott och fritid
5. Staden ska samverka med civila samhället för hbtq-personers lika rättigheter och möjligheter

Den tredje delen av programmet beskriver de väsentligaste delarna i genomförandet såsom ansvarsfördelning, behov av kunskapshöjning och övergripande arbetsätt samt hur uppföljningen ska göras.

I bilaga definieras ett antal centrala begrepp inom området.

Implementering av programmet görs inom ramen för ordinarie planering och uppföljning av verksamheten. I verksamhetsplanerna ska nämnder och bolagsstyrelser precisera hur de arbetar med de fokusområden som redovisas i programmet. Fokusområdena och de prioriterade frågorna utgör en grund när nämnder och bolagsstyrelser konkretiserar nämnd- och bolagsmål, indikatorer och aktiviteter som bidrar till kommunfullmäktiges mål i stadens budget. Den ordinarie uppföljningen i tertiärrapporter och verksamhetsberättelsen utgör därmed en uppföljning av nämndens och bolagsstyrelsens insatser för att säkerställa

Programmets giltighetstid föreslås vara 2018-2022.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontorets kansli för mänskliga rättigheter.

Förslaget till programmet är framtaget i samarbete i en arbetsgrupp med representanter från två stadsdelsförvaltningar, idrottsförvaltningen, kulturförvaltningen, socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen.

Programmet har arbetats fram i en gemensam process som även omfattat två andra förslag till stadsövergripande styrdokument inom området mänskliga rättigheter; ett om barns rättigheter och inflytande i Stockholm stad och ett om jämställdhet. Samtliga programförslag följer en gemensam struktur för att synliggöra att de kompletterar varandra och har gemensam grund i mänskliga rättigheter.

I arbetet med att ta fram programmet har även samråd skett med Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners och queera personers rättigheters Stockholmsavdelning (RFSL Stockholm).

Vidare har medarbetare från andra avdelningar på stadsledningskontoret bistått med synpunkter i arbetet.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

För att kunna nå visionen om ett Stockholm för alla behöver stadens verksamheter bedrivas så att den service och omsorg och de tjänster som erbjuds stockholmarna är lika tillgänglig, av lika hög kvalitet för alla, oavsett könsidentitet, könsuttryck eller sexuell läggning. För att tillgodose hbtq-personers rättigheter behöver staden öka kunskaperna inom verksamheterna och förstärka arbetet för att nå den kvalitet som eftersträvas.

Förslaget till program grundar sig i aktuell forskning kring hbtq-personers livsvillkor och konsekvenser av rådande exkluderande normer kopplat till kön, könsidentitet, könsuttryck och sexuell läggning. Förslaget utgår även från regeringens strategi för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet

eller könsuttryck (2014), lagstiftning, omvärldsbevakning samt verksamheternas behov och utmaningar.

Programmet är stadsövergripande och omfattar i olika utsträckning stadens samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Programmet pekar ut en tydlig inriktning för stadens arbete genom de fem fokusområdena. Programmet lyfter även fram att en grundläggande förutsättning för genomförande är att öka kunskapen och medvetenhet om exkluderande normer kopplat till könstillhörighet och sexualitet samt hbtq-personers livsvillkor och situation. Detta krävs för att kunna inkludera ett hbtq-perspektiv i verksamheternas arbete med att planera, följa upp och utvärdera samt kommunicera sin verksamhet. Ett hbtq-perspektiv innebär exempelvis att inte utgå från att alla identifierar sig som män eller kvinnor eller attraheras av personer av annat kön.

Konsekvenser för verksamheten

För flera av stadens nämnder och bolagsstyrelser innebär programmet arbete med verksamhetsutveckling på olika nivåer i organisationerna. Samtliga bolagsstyrelser och nämnder behöver säkerställa att grundläggande och tillräckliga kunskaper finns för att programmet ska kunna implementeras och nå framgång i verksamheterna. Det handlar om olika slags kunskaper beroende på nivå och uppdrag i förvaltningen/bolaget. Kunskapsutveckling om hbtq-personers livsvillkor och situation behöver ske löpande.

Programmet lyfter behovet av metodutveckling som i många fall behöver vara verksamhetsnära. Det kan handla om att utveckla formerna för att säkerställa ett professionellt och respektfullt bemötande och att verksamheternas kommunikation inte förmedlar normer, språkbruk och bilder som osynliggör eller exkluderar hbtq-personer.

Staden behöver vidare inom olika verksamhetsområden utveckla metoder och rutiner för att följa upp och utvärdera hbtq-personers upplevelser av stadens verksamheter.

Stadsledningskontoret har tagit fram en diplomutbildning för nämnderna att använda efter behov. Diplomeringsen syftar till att stärka verksamheternas kompetens för att säkerställa lika rättigheter och möjligheter i bemötandet oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck 2018-2022 godkänns enligt bilaga 1.
2. Stockholm Stadshus AB uppmanas att ge stadens alla bolagsstyrelser i uppdrag att genomföra programmet för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck enligt bilaga.

Bilagor

1. Programmet för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck 2018-2022